

Els problemes de la freqüentació en els parcs naturals de les terres gironines

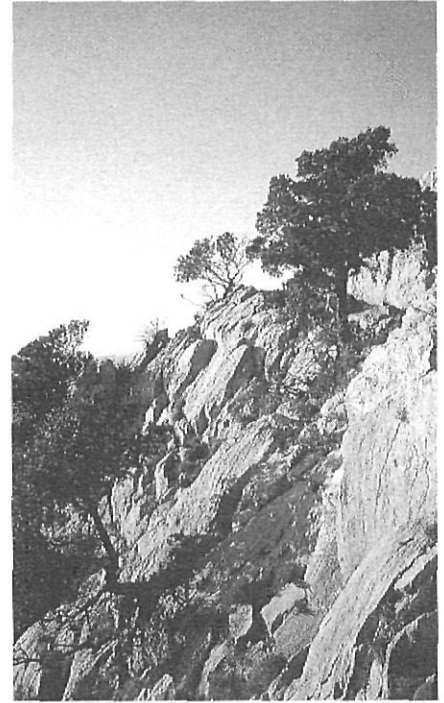
Josep Gordi i Serrat

Tal com es deia en l'article, «El lleure i els parcs naturals a les comarques gironines» (1), hi ha diversos parcs naturals dins dels límits administratius de la província de Girona, però actualment només en trobem dos de plenament situats dins de l'àrea abans esmentada, es tracta del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i el dels Aiguamolls de l'Empordà. La resta de parcs se situen a cavall de comarques gironines i barcelonines, com és el cas del Parc Natural del Cadí-Moixeró, entre la Cerdanya i el Berguedà. En conseqüència, en aquest article només tractarem els parcs ubicats completament a les terres gironines.

El Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

A. L'OFERTA.

– Els centres d'informació són dos: el Casal dels Volcans (Olot) i can Vayreda (Santa Pau). Segons xifres facilitades pel Parc i pels Guies de la Garrotxa SCCL, des d'abril a desembre de 1991 (275 dies treballats) van passar pel Casal dels Volcans 1.846 persones, un 93,2% van ser nacionals i un 6,8%, foranis. A can Vayreda, sobre 132 dies treballats van passar 11.604 persones, el 89,8% van ser nacionals i el 10,2%, foranis. Els principals motius d'interès dels visitants, segons una breu enquesta que es feia a

aquells que sol·licitaven informació, són, en primer lloc, els volcans, després Santa Pau i, en tercer lloc, el conjunt de la comarca.

- Hi ha tres escoles de la natura.
- El Museu del Casal dels Volcans.
- Servei de guies. Aquesta activitat, segons la font anterior, va ésser utilitzada al llarg del curs anterior per 144 escoles, fet que va suposar 8.071 escolars-visitants. Els itineraris més sol·licitats han estat, entre d'altres, la pujada al volcà Santa Margarida, la visita a les extraccions de greda del Crosca i el recorregut per la fageda d'en Jordà. Respecte a la durada de les visites, la meitat han estat de mig dia; un 40%, tot el dia i el 10% restant només han realitzat una visita comentada al museu.

- Altres serveis que s'ofereixen al visitant són:

- Passejar amb carro pel parc.
- Itineraris senyalitzats amb indicadors sobre la toponímia.
- Plafons orientatius en els indrets de màxima freqüentació.
- Opuscles-guia, llibres, pòsters, postals,...

- Des del dia 5 d'abril existeix la possibilitat de sobrevolar el parc amb globus aerostàtic. Aquesta és una oferta privada que compta amb el suport de l'Ajuntament de Santa Pau. A més, es completa amb una oferta gastronòmica, i, entre l'una i l'altra, dura tot un dia.

- A més a més, existeixen diferents restaurants i cafeteries al peu de les nombroses carreteres que travessen el parc.

B. ELS PROBLEMES.

Primer de tot cal diferenciar entre dos tipus d'usuaris: els que visiten el parc per desenvolupar alguna activitat dins de l'educació ambiental, ja sigui a partir del servei de guies o mitjançant una estada en una escola de la natura, i els que freqüenten el parc com una activitat d'esbarjo combinant, normalment, el passeig i la gastronomia. Els que opten per la primera i els que opten per la segona tenen en comú que la durada de la seva visita és d'un dia. Aquest fet és el resultat de la moderada accessibilitat de la comarca i també de la moderada capacitat d'allotjament de què actualment disposa.

Tanmateix, però, el conflicte més important que té plantejat el parc, globalment parlant, és l'expansió dels nuclis urbans que hi ha en el seu interior, problemàtica que va ésser analitzada a l'estiu del 1991 pel Campus Europeu de Medi Ambient que es va dur a terme en el parc; malgrat tot, els diferents tipus de visitants i el seu elevat nombre també generen uns conflictes puntuals importants, que amb el temps poden agreujar-se i dels quals el més greu és el de la

hiperfreqüentació dels espais més atractius i emblemàtics del parc. Aquesta situació genera una excessiva recollida de plantes, l'augment del soroll que molesta i espanta els animals, i problemes de deixalles i d'erosió, per citar-ne alguns dels més destacables.

C. EL FUTUR.

Respecte als espais hiperfreqüentats, el parc estudia com a possibles solucions variar o diversificar els accessos i posar un límit diari de visitants a les èpoques de màxima pressió, mitjançant una caseta informativa amb barrera.

Un altre aspecte a tenir present és l'augment dels centres d'informació, un dels quals hauria de situar-se prop dels espais de màxima freqüentació, com pot ser al costat de la fageda d'en Jordà o del volcà de Santa Margarida.

Finalment i pel que fa al conjunt del parc, el seu futur turístic, tal com indiquen les recomanacions del Campus Europeu de Medi Ambient, ha de tenir un clar caràcter rural, tot afavorint el contacte amb la natura no solsament a partir d'equipaments d'educació ambiental, sinó, i sobretot, a partir d'allotjaments en cases de pagès o en albergs i càmings, i també a través de tota una infraestructura de turisme més natural, com podrien ser els itineraris eqüestres, ciclistes, pedestres...

Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

A. L'OFERTA.

Abans de detallar les possibilitats que ofereixen els Aiguamolls, cal assenyalar la migradesa de recursos que té el parc per poder realitzar totes les seves activitats, entre les quals hi ha les referides al seu ús públic. Aquesta situació és resultat, en bona part, de l'adscripció del parc al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, el qual el va dotar el 1990 amb un pressupost de 17 milions, xifra que contrasta amb els 57 milions del 1989 que va tenir el Parc de la Zona Volcànica de la Garrotxa, el qual pertany al Departament de Medi Ambient. Els contrastos són molt més escandalosos si comparem les anteriors xifres amb el pressupost que té el Servei de Parcs de la Diputació de Barcelona, que té al seu càrrec quatre parcs i que ascendia el 1988 a 584 milions; o el del Patronat del Parc de Collserola, que tenia pel 1991 602 milions de pressupost. En conclusió, és força clar que en aquest país, segons la llei, no hi ha diferents

categories de ciutadans, però de parcs, veient aquestes xifres, sembla ser que sí. Aquest llarg aclariment pressupostari serà molt útil per entendre millor els problemes d'ús públic que té plantejats el parc.

Els diferents serveis que ofereix el parc són els següents:

– El Centre d'Informació del Cortalet, que és la seu neuràlgica del parc, ja que és on hi ha les oficines; s'hi poden llogar prismàtics, adquirir llibres, postals... i és el punt de partida del principal itinerari. Aquesta importància de l'indret no es correspon amb l'edifici, que resta inacabat i amb pocs serveis, malgrat que el projecte global del Cortalet està fet, segons ens ha informat el mateix director. Aquest fet encara resulta més incomprensible si tenim present que la mateixa administració va adquirir el 1984 la Reserva Natural núm. 2, de 522,8 ha, per 1.000 milions.

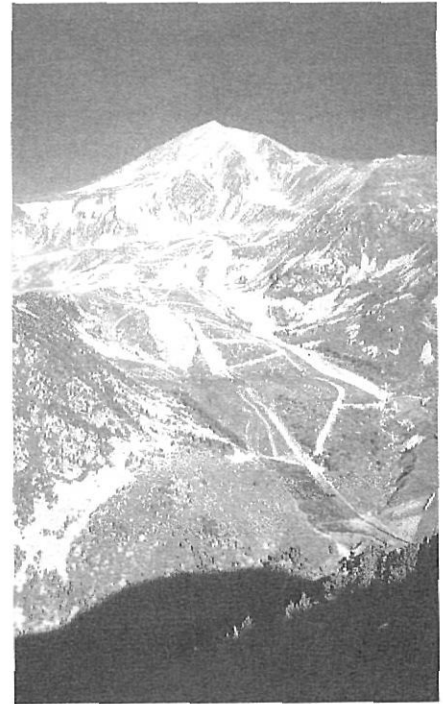
Hem de tenir present que pel Centre d'Informació del Cortalet només hi passa aproximadament el 50% dels visitants, el 1990 van demanar informació 39.000 persones, el 84% eren procedents de Catalunya i un 10%, de

l'estranger. Pel que fa als grups, el 1991 van passar-ne 378 (16.000 persones), dels quals 266 eren escolars.

– Servei de guies. Aquesta possibilitat és força utilitzada per la població escolar. El principal itinerari, tal com ja s'ha dit, parteix del Cortalet, continua per les closes properes i voreja tota la Reserva Integral núm. 2, encara que el recorregut més comú és anar des del Cortalet fins a la platja, on els grups poden tornar a ésser recollits. Si hi ha molts grups en aquest itinerari es pot anar a la Reserva Integral núm. 1, on hi ha un breu itinerari amb un observatori.

– Els itineraris senyalitzats són dos. Els seus principals inconvenients són la manca d'una extensa informació complementària; o sigui, una extensa informació permanent en el Cortalet i un nou centre en la Reserva Integral núm. 1 i en segon lloc, plafons il·lustratius dels principals aspectes, tant botànics com faunístics, que es poden observar en les parades que es troben senyalitzades.

– Altres serveis que trobem en el parc són àrees de pic-nic, encara que poc preparades, realització de curssets, com el de dibuix naturalístic,...

B. ELS PROBLEMES

El parc té molt clara la importància de l'educació ambiental en l'ús públic. Per aconseguir impactar els visitants, Jordi Sargatal (2) utilitza el terme «seducció ambiental», que vol dir que una imatge, com la d'un cigne iniciant el vol, per exemple, és més impactant i pot crear més conscienciació que mil explicacions. Per aconseguir aquests postulats, la direcció del parc va crear l'estany del Cortalet, tot establint diferents hàbitats per als animals, com són illes, canyissos... i diferents observatoris, un dels quals es troba a pocs metres del Cortalet i de la zona d'aparcament i està dedicat a Joaquim Franch, i permet, sense haver de caminar gaire, poder observar diferents tipus d'ocells, que són la gran atracció del parc, tal com es demostra en el seu logotip, o trobar la cigonya «Guita», que et dona la benvinguda des del seu niu. D'altra banda, cal tenir present que existeix un veritable turisme ornitològic, molt més important en els països centreeuropeus o a la Gran Bretanya, on hi ha societats ornitològiques que arriben al mig milió d'afiliats.

El principal tipus de problema apareix per la massificació de l'itinerari que parteix del Cortalet, sobretot en els mesos estivals, que d'altra part no són pas els millors per observar ocells. Aquesta situació genera com a principal inconvenient la manca de silenci que disturba la fauna. Fins i tot, un observatori es va tancar al públic, perquè prop seu havien nidificat uns ocells força rars dins del parc. En segon lloc, l'excessiva freqüentació d'aquest itinerari genera destrosses sobre la vegetació o problemes de deixalles, ja que a vegades els visitants o escolars surten dels límits del camí-itinerari.

C. EL FUTUR.

Les millores de l'ús públic del parc passen per una millor dotació econòmica, que segurament no es produirà fins que aquest s'adscriu al Departament de Medi Ambient. Aquesta millora pressupostària hauria de permetre realitzar millores en els accessos, en la senyalització, tenir més personal, millorar els equipaments existents i construir-ne de nous. Tots aquests aspectes han d'anar lligats a la compra dels terrenys

de la Reserva Natural núm. 1, ja que els estanys d'aquesta reserva, com el de Vilaüt, es troben actualment en pitjor estat que quan es va crear el parc.

Relacionat amb aquesta reserva, cal esmentar que aquest estiu es durà a terme, en el Parc Natural, el Campus Europeu de Medi Ambient, que tindrà com a principals objectius estudiar una proposta de gestió per a la Reserva Natural núm. 1 en tots els diferents àmbits, o sigui, l'aigua, la fauna, l'aprofitament de les closes i l'ús públic, que comportaria, de ben segur, la proposta de creació d'un nou centre d'informació, amb diferents itineraris i observatoris, que descongestionessin el Cortalet i, en conclusió, milloressin notablement l'oferta del parc.

Josep Gordi. Departament de Geografia. Universitat de Girona.

NOTES

(1) GORDI, J. «El lleure i els parcs naturals a les terres gironines», *Rev. de Girona*, núm. 152.

(2) SARGATAL, J. «Els aiguamolls de l'Empordà, abans i després de la protecció», *Rev. Depana*, núm. 8, Barcelona.

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

- ℓ Assessorament lingüístic
- ℓ Correccions i traduccions
- ℓ Assessorament bibliogràfic
- ℓ Assessorament sobre marc legal
- ℓ Edició de materials
- ℓ Campanyes de normalització
- ℓ Cursos de català per a adults

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE GIRONA

C/ Ciutadans, 18. 1704 Girona. Tel. 20 34 04, ext. 11

Dossier

El Frente de Juventudes i la Sección Femenina van ser dues organitzacions per mitjà de les quals FET y de las JONS intentà de controlar i de dirigir els joves i les dones d'aquest país. Les pàgines que segueixen ens aproximen a la tasca que aquests organismes van desenvolupar a Girona en el marc de la dictadura franquista.

El Frente de Juventudes i la Sección Femenina a Girona